

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 6.10.2010
COM(2010) 553 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Prispevek regionalne politike k pametni rasti v okviru strategije Evropa 2020

SEC(2010) 1183

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Prispevek regionalne politike k pametni rasti v okviru strategije Evropa 2020

1. UVOD

To sporočilo opredeljuje vlogo, ki jo ima regionalna politika pri izvajanju strategije Evropa 2020¹ na področju pametne rasti in zlasti vodilne pobude „Unija inovacij“. V skladu s poudarki Evropskega sveta² lahko regionalna politika s spodbujanjem inovacij v vseh regijah ter hkratnim zagotavljanjem medsebojnega dopolnjevanja podpore za inovacije, raziskave in razvoj (R&R), podjetništvo in IKT na ravni EU ter nacionalni in regionalni ravni sprosti potencial rasti EU. Regionalna politika je nedvomno ključno sredstvo za konkretnije izvajanje prednostnih nalog Unije inovacij na terenu.

To počne z oblikovanjem ugodnih pogojev za inovacije, izobraževanje in raziskave, s čimer spodbuja R&R, naložbe, temelječe na znanju, in usmerjanje v dejavnosti z večjo dodano vrednostjo. Državam članicam in regijam lahko pomaga pri spopadanju s pglavitnim izzivom večanja inovacijskih zmogljivosti in R&R v podjetjih ter krepitev njihovih povezav z univerzami in raziskovalnimi središči.

Regije imajo osrednjo vlogo, saj so glavne institucionalne partnerice univerz, drugih raziskovalnih in izobraževalnih ustanov ter MSP-jev, ki so ključni za inovacijske procese in zato nepogrešljiv del strategije Evropa 2020.

To sporočilo dopolnjuje sporočilo o *Uniji inovacij*, saj oblikovalce politike vseh ravni v državah članicah poziva k takojšnjemu ukrepanju za povečanje naložb v sedanje programsko obdobje za pametno rast iz finančnih sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), ki so še na voljo. Dokument se najprej osredotoča na položaj R&R in inovacij v regijah ter na sredstva, ki jih regije nameravajo vložiti v ta področja. V nadaljevanju dokument obravnava glavne elemente za pospešitev prizadevanj v podporo R&R in inovacij v okviru regionalne politike EU. Sklep zajema konkretne ideje za uresničitev takšnih prizadevanj.

2. POTENCIAL IN IZZIVI REGIONALNIH INOVACIJ

Unija inovacij temelji na širokem pojmu inovacij, ki poleg novih ali izboljšanih izdelkov in postopkov zajema tudi storitve, nove metode trženja, upravljanja blagovnih znamk in oblikovanja ter nove oblike poslovnih organizacij in načinov sodelovanja. Inovacije vse pogosteje veljajo za odprt sistem, v katerem sodelujejo in vzajemno delujejo različni akterji.

Javno podporo za inovacije je treba zato prilagoditi v skladu s to spremembo, prizadevanja v podporo raziskavam in tehnologiji pa dopolniti z odprtim sodelovanjem med vsemi zainteresiranimi stranmi.

---

¹ COM(2010) 2020 „Evropa 2020: Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast“.

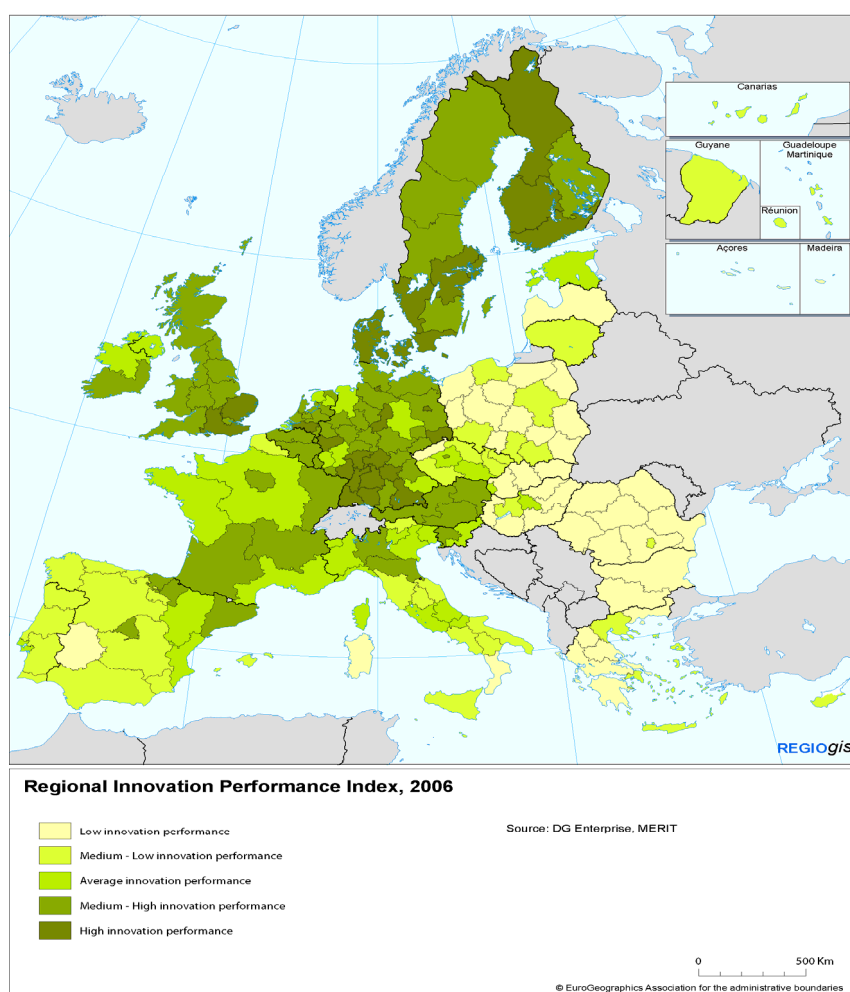
² Svet EU EUCO 13/10, 17. junij 2010.

Takšno podporo upravičuje dejstvo, da tržne sile ne morejo vedno zagotoviti ustreznega dolgoročnega financiranja naložb, ki nastajajo zaradi razlik med socialnimi in zasebnimi dohodki, negotovih rezultatov, asimetrije informacij in napak v sistemu (npr. nezadostna zakonska ureditev). Javno posredovanje je pomembno tudi zaradi podpiranja sprememb. Inovacije se z geografskega vidika zelo razlikujejo, saj nekatere regije na tehnoloških področjih tekmujejo na svetovni ravni, druge pa jih skušajo dohajati, zato sprejemajo in prilagajajo inovativne rešitve glede na svoj specifični položaj („inovacijski razkorak“). Javna podpora mora skrojiti strategijo in ukrepe, ki bodo upoštevali to raznovrstnost.

2.1. Regionalna raznovrstnost za doseg skupnega cilja pametne rasti

Za uresničitev cilja pametne rasti iz strategije Evropa 2020 je treba uporabiti celotni inovacijski potencial regij EU. Inovacije so pomembne za vse regije, saj naprednim regijam omogočajo, da ostanejo v vodstvu, in tistim, ki zaostajajo, da nadomestijo razliko.³

Zemljevid 1: Indeks regionalne inovacijske uspešnosti

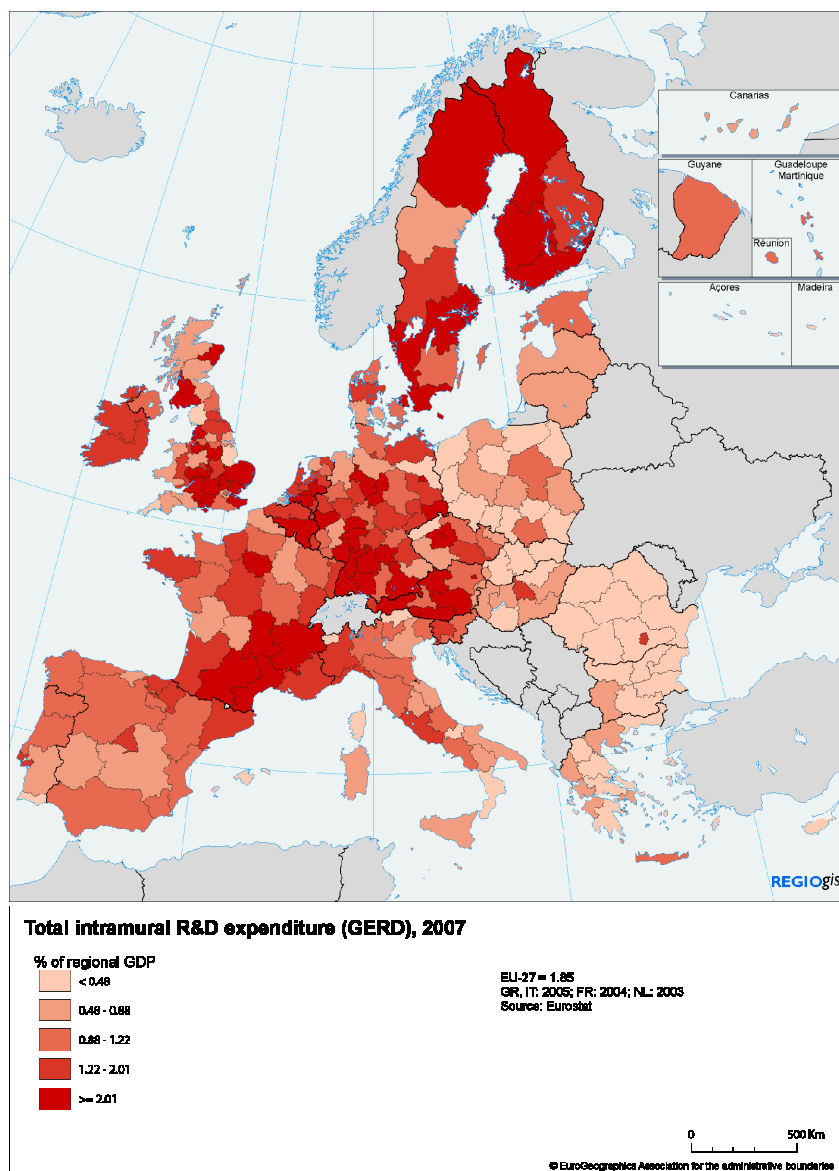
Zmožnosti regij na področju znanj in inovacij so odvisne od številnih dejavnikov – poslovne kulture, usposobljenosti delovne sile, institucij izobraževanja in usposabljanja, storitev za podporo inovacijam, mehanizmov za prenos tehnologij, infrastrukture za R&R in IKT, mobilnosti raziskovalcev, podjetniških inkubatorjev, novih virov financiranja in ustvarjalnega potenciala na lokalni ravni. Dobro upravljanje je prav tako bistvenega pomena. Uspešnost na

³ R. Wintjes, H. Hollanders, „Regionalni učinek tehnoloških sprememb v 2020“.

področju R&R in inovacij se znatno razlikuje v EU, kot prikazuje indeks regionalne inovacijske uspešnosti (glej Zemljevid 1), zbirni kazalnik, ki zajema mnoge od teh dejavnikov.

Tudi vrzel pri doseganju cilja izdatkov za R&R v višini 3 % BDP se med regijami znatno razlikuje. Zgolj 27 regij v EU (približno ena od desetih) je doseglo navedeni cilj (glej Zemljevid 2). Zaradi učinkov aglomeracij so sredstva za R&R skoncentrirana v nekaj vodilnih regijah (npr. v Braunschweigu v Nemčiji poraba za R&R dosega skoraj 7 % BDP) in zelo nizka v drugih regijah (npr. Severen tentralen v Bolgariji, kjer je poraba za R&R pod 1 %).

Zemljevid 2: Izdatki za R&R

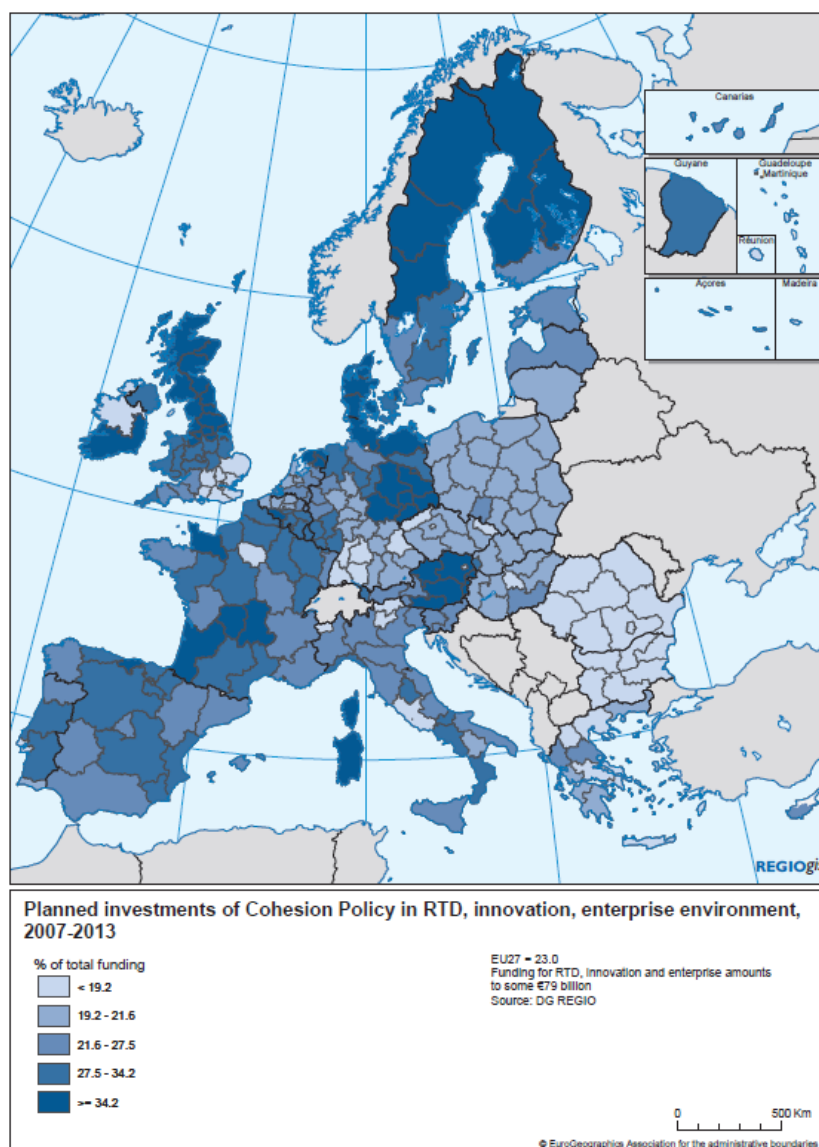

2.2. Podpora regionalne politike za pametno rast v vseh regijah

Države članice in regije so že zavezane k podpiranju pametne rasti kljub neugodnim gospodarskim razmeram. Tem področjem politike je namenjenih skoraj 86 milijard EUR, od tega se tri četrtine financirajo iz ESRR (65 milijard EUR).

Regije se znatno razlikujejo glede podpore regionalne politike za raziskave in inovacije (glej Zemljevid 3). Podpora je pogosteje večja v naprednejših regijah, kar krepi pozitivni cikel rasti na podlagi inovacij. Politika mora biti tesno povezana s programom za inovativnost Unije (CIP) in sedmim okvirnim programom za raziskave (FP7). Pri tem se je treba še naprej osredotočati na spodbujanje odličnosti, medsebojnega učenja in sodelovanja raziskovalcev in podjetij v EU, regionalna politika pa mora še naprej zagotavljati, da so vse regije zmožne inovacije sprejeti in učinkovito uporabiti, da se bodo njihovi pozitivni učinki razširili po EU ter podprli čim večjo koristnost potenciala Unije, temelječega na znanju.

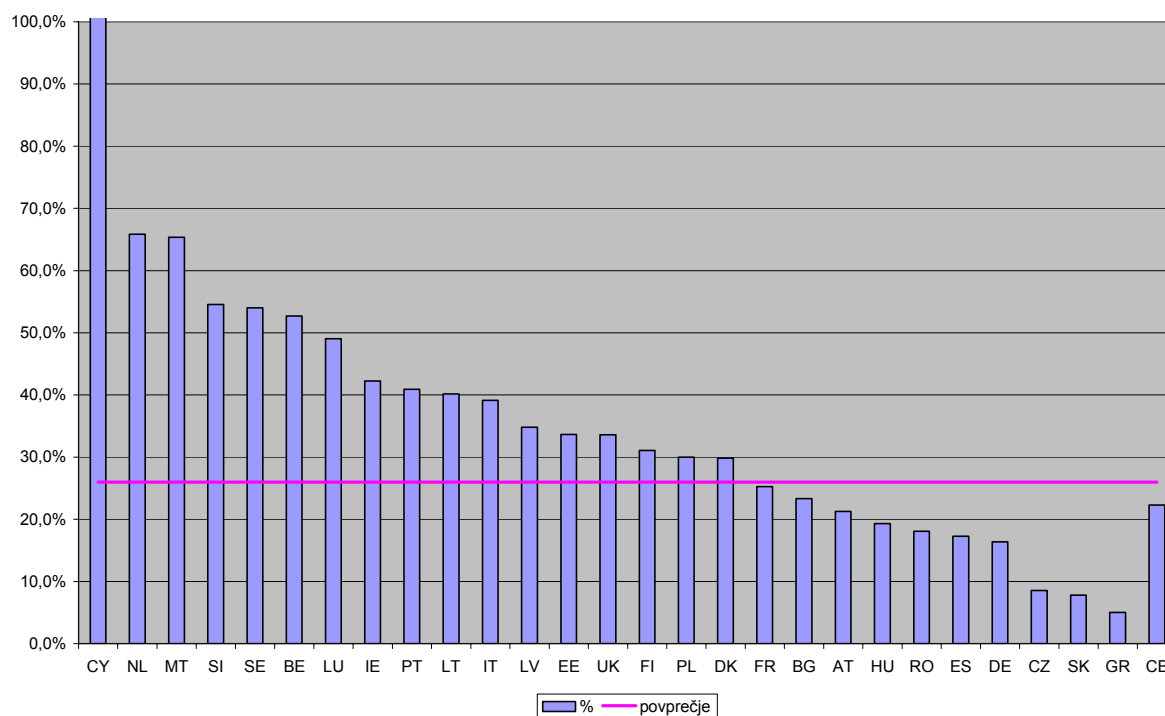
Zemljevid 3: Sredstva kohezijske politike za raziskave in tehnološki razvoj ter inovacije, 2007–2013

Od septembra 2009⁴ je od prvotnih 86 milijard EUR, namenjenih za raziskave in inovacije, vključno s podjetništvom in IKT, samo 22 milijard ali 26 % trenutno dodeljenih projektom v okviru regionalne politike EU (glej Graf 1).

⁴ COM(2010) 110 Kohezijska politika: Strateško poročilo o izvajanju programov 2007–2013 za leto 2010.

**Graf 1: Stopnja napredka pri izbiri inovacijskih projektov po državah članicah
2007–2013**

Torej obstaja potreba po pospešitvi izvajanja, optimizaciji učinkov ukrepov, preusmerjanju dejavnosti na področja, ki regijam zagotavljajo najboljši način za doseganje konkurenčne prednosti, ter uresničevanje čim večjih sinergij med različnimi finančnimi viri Unije, namenjenimi inovacijam.

3. EVROPA 2020: KREPITEV PRISPEVKA REGIONALNE POLITIKE EU

Za opredelitev dejavnosti z visoko dodano vrednostjo, ki so najboljša možnost za okrepitev konkurenčnosti regije, je potrebno strateško razmišljanje. Učinki R&R in sredstev za inovacije so optimalni, če dosežejo kritično maso, spremljati pa jih morajo ukrepi za izboljšanje znanj in spretnosti, stopnje izobrazbe in infrastrukture znanja.

V skladu s tem bi morali nacionalni in regionalni organi **razviti strategije pametne specializacije** za zagotovitev čim večjega izkoristka regionalne politike v povezavi z drugimi politikami Unije.

Strategije pametne specializacije lahko omogočijo učinkovitejšo rabo javnih sredstev in spodbudijo zasebne naložbe. Regije lahko s pomočjo takšnih strategij osredotočijo sredstva na nekaj ključnih prednostnih področij, namesto da jih porazdeljujejo med množico področij in poslovnih sektorjev. Njihova vloga je lahko ključna tudi pri razvoju upravljanja celostnih inovacijskih politik na več ravneh. Poleg tega morajo biti tesno povezane s področji drugih politik, zanje pa je potrebno tudi razumevanje regionalnih prednosti drugih regij⁵ ter možne koristi medregionalnega in nadsionalnega sodelovanja.

⁵ Prispevek belgijskega predsedstva k neformalnemu svetu za konkurenčnost, julij 2010.

Pametna specializacija ni strategija, vsiljena od zgoraj, temveč zahteva sodelovanje med podjetji, raziskovalnimi središči in univerzami pri opredeljevanju področij, ki so najbolj obetavna za specializacijo v regiji, ter tudi šibkih točk, ki inovacije ovirajo. Pri tem se upoštevajo različne inovacijske zmožnosti regionalnih gospodarstev. Vodilne regije lahko vlagajo v napredek generične tehnologije ali inovativnih storitev, druge pa so pogosteje uspešnejše, če te inovacije uporabijo v posebnem sektorju ali povezanih sektorjih.

Trajnost strategije bo odvisna od pravočasnosti in usklajevanja ukrepov politike ter upravljanja in načinov vključevanja zainteresiranih strani. Zajemati mora mehanizme za seznanjanje s politiko, zlasti s pomočjo medsebojnih pregledov, pri katerih sodelujejo javni uslužbenci, izvajalci in regionalne zainteresirane strani. Pametna specializacija mora izkoristiti regionalno raznovrstnost, spodbuditi sodelovanje onkraj nacionalnih in regionalnih meja ter odpreti nove priložnosti s preprečevanjem drobljenja in zagotavljanjem svobodnejšega pretoka znanja v EU.

Kateri elementi so potrebni za takšne strategije? V nadaljevanju je navedenih nekaj ključnih idej (število ni izčrpano), ki jih regije lahko v različnih kombinacijah uporabijo za oblikovanje strategij v skladu s svojimi specifičnimi razmerami.

3.1. Inovacijski grozdi za regionalno rast

Pomemben element strategij pametne specializacije so grozdi, geografske koncentracije podjetij, pogosto MSP-jev, ki sodelujejo med seboj, s strankami in dobavitelji ter imajo pogosto skupno specializirano delovno silo, poslovne in finančne storitve ter zmogljivosti za R&R in usposabljanje. Grozdi zagotavljajo okolje, ki spodbuja konkurenčnost in inovacije. Pri podpiranju njihovega razvoja se je treba osredotočiti na področja s primerjalno prednostjo.

3.2. Inovacijam naklonjena poslovna okolja za MSP

Uspešnost sektorja MSP je bistvena za rast, delovna mesta in inovacije ter kohezijo. Ta sektor ima osrednje mesto v gospodarstvu EU, saj okoli 20 milijonov MSP pomeni skoraj 60 % dodane vrednosti in dve tretjini delovnih mest v zasebnem sektorju. Med njimi je več kot 92 % mikropodjetij z manj kot 10 zaposlenimi⁶. Regionalni in nacionalni organi bi morali torej spodbujati poslovna okolja, naklonjena inovacijam, ki bi podprla MSP, zlasti tista z intenzivnimi naložbami v R&R, ter ustanavljanje novih podjetij. Pri naknadni oceni ESRR za obdobje 2000–2006 je bilo ugotovljeno, da je kljub dejstvu, da je bilo s podporo ustvarjenih vsaj milijon delovnih mest in so se naložbe v raziskave in inovacije povečale, potrebna širša raba posojil, lastniškega financiranja in drugih oblik finančnega inženiringa.

3.3. Vseživljenjsko učenje na področju raziskav in inovacij

Mnogo univerz v EU prispeva h komercializaciji raziskav s spodbujanjem podjetniške miselnosti študentov ter sodelovanjem z regionalnimi podjetji na področju inovacij. Na tak način se univerze vedno bolj vključujejo v regionalni gospodarski razvoj. Potrebni je več takih primerov.

Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo (EIT) je prva pobuda za okrepitev konkurenčnosti EU, ki celovito združuje visokošolsko izobraževanje, raziskave in podjetja (trikotnik znanja)

---

⁶ „Inovacijska politika na regionalni ravni: Prednostne naloge za obrti in MSP za novo inovacijsko strategijo“ – dokument za razpravo sekretariata UEAPME (2010).

za ustvarjanje in spodbujanje inovacij vrhunske kakovosti in učinka. EIT ima zato pomembno vlogo na področju evropskih inovacij.

V skladu z vodilno pobudo „Mladi in mobilnost“ iz strategije Evropa 2020 so bistveni dejavniki razvoja regionalnih inovacijskih zmožnosti izobraževanje, usposabljanje in vseživljenjsko učenje. Osredotočanje šolskih, poklicnih in visokošolskih učnih načrtov na horizontalne kompetence, kot so ustvarjalnost, podjetništvo in iniciativnost, bo mladim pomagalo celovito razviti njihov inovacijski potencial. Z ESRR bi bilo treba spodbuditi več projektov za učinkovitejše sodelovanje med vsemi vrstami institucij izobraževanja in usposabljanja ter podjetji.

3.4. Privlačna raziskovalna infrastruktura in centri usposabljanja na regionalni ravni

Raziskovalna infrastruktura je osrednji element inovacijskih sistemov, temelječih na znanju. Regijam je treba pomagati uresničiti njihov polni potencial s trojnim pristopom: (i) razviti vrhunsko infrastrukturo za raziskave in IKT na podlagi obstoječe regionalne znanstvene odličnosti in s pomočjo podpore iz strukturnih skladov, (ii) vzpostaviti mreže raziskovalnih zmogljivosti za države, ki so na področju raziskav manj intenzivne in (iii) razviti regionalno partnersko infrastrukturo (RPI). Pri tem je za zagotovitev medsebojne povezanosti in lažjega sodelovanja med geografsko razpršenimi raziskovalnimi skupinami ter izmenjav znanstvenih virov in znanja ključno nadalje razvijati in uporabljati e-infrastrukturo, temelječo na IKT.

Nacionalni in regionalni organi bi morali zlasti preučiti, kako lahko regionalna politika EU prispeva k cilju vodilne pobude Unija inovacij za leto 2015, da se zaključi ali začne 60 % raziskovalne infrastrukture, ki je zdaj registrirana pri Evropskem strateškem forumu za raziskovalno infrastrukturo (ESFRI).

3.5. Ustvarjalnost in kulturna industrija

Zmožnost EU za okrevanje po krizi in reševanje dolgoročnejših izzivov ni odvisna le od močne industrijske podlage, temveč tudi od ustvarjalnosti, znanj in spretnosti ljudi, upravljanja ter trdnih družbenih vrednot, kot so solidarnost, varstvo okolja, odprtost in kulturna raznovrstnost.

Strateški položaj kulturne in ustvarjalne industrije, ki cvetita na lokalni in regionalni ravni, lahko poveže ustvarjalnost in inovacije. Ta industrija lahko spodbudi lokalna gospodarstva in nove dejavnosti, omogoči nova in trajnostna delovna mesta, ima velike posredne učinke na druge industrije ter poveča privlačnost regij in mest⁷. Ustvarjalna industrija lahko zato spodbudi strukturne spremembe na mnogih industrijskih območjih in ruralnih predelih ter prenovi gospodarstva in prispeva k spremembi javne podobe regij.

Vključiti jo je treba v strategije regionalnega razvoja za zagotovitev učinkovitega partnerstva med civilno družbo, podjetji in javnimi organi na regionalni, nacionalni in evropski ravni.

3.6. Digitalna agenda

Namen digitalne agende je zagotoviti trajne gospodarske in družbene koristi enotnega digitalnega trga, ki se opira na hitre internetne aplikacije, in odpreti dostop do spletnih vsebin.

---

⁷ COM(2010) 183 „Izkoriščanje potenciala kulturnih in ustvarjalnih industrij“.

Podpora regionalne politike za širokopasovne povezave v obdobjih 2000–2006 in 2007–2013 je pomagala zmanjšati razlike glede uporabe med redko in gosto poseljenimi regijami s 67 % leta 2004 na 24 % leta 2008 ter vrzel v širokopasovni pokritosti med ruralnimi in urbanimi regijami s 33 % leta 2004 na 28 % leta 2007. Vendar vrzeli še vedno obstajajo zlasti na ruralnih območjih. Širokopasovno omrežje pokriva 94 % Evropejcev, a le 80 % ruralnega prebivalstva.

Mnogo regij si še vedno prizadeva investirati sredstva ESRR, namenjena IKT (okoli 4,4 % od celote), delno zaradi pomanjkljivosti načrtovanja. Za uravnoteženje proračunskih omejitev javne porabe so potrebne večje zasebne naložbe v IKT. IKT ima pomembno vlogo v inovacijskih sistemih, zato bi morale države članice razmisliti, kako bolje uporabiti ESRR za pospešitev doseganja ciljev strategije Evropa 2020 glede širokopasovnega dostopa, vključno s celotno pokritostjo, in pri tem uporabiti različne razpoložljive tehnologije (vlakna, adsl, brezžična povezava, satelitska povezava), da zadovoljijo raznovrstne geografske potrebe in izzive različnih regij EU.

3.7. Javna naročila

Javna naročila so ključni dejavnik inovacij, saj inovacijskim podjetjem pomagajo pospešiti dajanje inovacij na trg in donosnost naložb. Inovacijska javna naročila pomenijo, da javni sektor prevzame vlogo vodilnega naročnika in s tem povezana tveganja, hkrati pa izboljšuje kakovost svojih storitev in produktivnost.

Proračuni za javna naročila bi morali zajemati predkomercialno vrsto naročil ter partnerstva za inovacije. Komisija bo zagotovila smernice in pomoč, da se spodbudi razvoj na tem področju, vključno s pravnim okvirom za lažje izvajanje skupnih naročil med pogodbenimi stranmi iz različnih držav članic.

Takšne postopke, ki se razvijajo v regijah, sodelujočih v pobudi „Regije za gospodarske spremembe“, je treba vključiti v operativne programe.

3.8. Reševanje velikih izzivov s pomočjo evropskih partnerstev za inovacije v okviru regionalne politike

Nekatere družbene spremembe za določitev učinkovitih rešitev in njihov razvoj potrebujejo obsežen in usklajen pristop na ravni EU. Tiste, opredeljene v okviru strategije Evropa 2020, zajemajo podnebne spremembe, učinkovitost energije in virov, pomanjkanje surovin in staranje prebivalstva.

Unija inovacij vključuje številna evropska partnerstva za inovacije, ki naj bi za obravnavo posebnih izzivov združevala sredstva ter v prizadevanjih za skupne cilje povezovala vse ključne akterje in ustrezne instrumente politike na ravni EU in nacionalni ravni.

Regionalna politika se mora še naprej spoprijemati s temi izzivi, zato je treba najti načine za vključevanje zadevnih partnerstev v njihovo izvajanje.

4. VEČ SINERGIJ MED INSTRUMENTI POLITIKE

Svet⁸ in Evropski parlament⁹ sta poudarila pomen krepitve sinergije med politikami EU za podporo raziskav in inovacij. Komisija sta pozvala, naj dodatno razišče načine za uskladitev in poenostavitev pravil in postopkov za zadevne ukrepe ter preuči medsebojne povezave med njimi, da se zagotovijo smernice in spodbudi sodelovanje z nacionalnimi in regionalnimi organi, ki sodelujejo pri njihovem izvajanju.

Od takrat je bilo sprejetih več ukrepov v podporo tistih, ki so neposredno udeleženi v inovacijah, in javnih organov, pristojnih za oblikovanje regionalnih inovacijskih sistemov in zagotavljanje podpornih storitev. Za slednje je Komisija objavila „praktična navodila“¹⁰ za raziskovalce in podjetja. Komisija si prizadeva tudi za obveščenost oblikovalcev politike na nacionalni in regionalni ravni o lokalnih prejemnikih sredstev EU, da bi se doseglo več sinergij med zadevnimi dejavnostmi.

Službe Komisije z državami članicami in regionalnimi organi preučujejo, do kolikšne mere lahko sofinancirani programi zagotovijo dopolnjevanje finančne podpore FP7 za:

- izgradnjo raziskovalne infrastrukture, predvidene z načrtom ESFRI,
- projekte v okviru ukrepa „raziskovalni potencial“ iz FP7, ki so bili pozitivno ocenjeni, vendar zaradi pomanjkanja sredstev niso bili financirani.

Nadaljnja možnost je, da države članice in regije prevzamejo najboljše prakse, ki izhajajo iz upravljanja projektov FP7, ter z uporabo medsebojnih pregledov na mednarodni ravni opredelijo področja prednostnega financiranja za raziskave in inovacije v programih regionalne politike EU.

Znanost in tehnološki parki ter poslovni inkubatorji so pomembni za spodbujanje inovacij in regionalnega razvoja¹¹. Komisija je nedavno objavila „Vodnik po inkubatorjih, temelječih na inovacijah“ za regionalne oblikovalce politike¹².

Mreža Enterprise Europe povezuje lokalna in regionalna podjetja ter organe, ki podpirajo inovacije in od katerih jih je veliko pristojnih za upravljanje ESRR. Mreža spodbuja udeležbo MSP v projektih FP7 in CIP, pospešuje prenos tehnologij in poslovna partnerstva ter tako podjetjem pomaga pri vzpostavljanju stikov z nadnacionalnimi mrežami inovacij in znanja. Mreža povečuje tudi zmogljivosti lokalnih in regionalnih partnerskih organizacij pri zagotavljanju podpornih storitev, prilagojenih vedno bolj globalnim vrednostnim verigam.

Poleg tega na ravni EU podpora za nadnacionalne programe (npr. strategija EU za območje Baltskega morja) in medregionalno sodelovanje (npr. Regije znanja iz FP7, pobude za oblikovanje grozdov iz CIP ter INTERREG IVC in URBACT, vključno s pobudo Regije za gospodarske spremembe) spodbuja regije k večji udeležbi v raziskavah vrhunske kakovosti na svetovni ravni in širi obseg priložnosti za učenje.

---

⁸ Sklepi z dne 17. maja 2010.

⁹ Resolucija EP (EP:A7-0138/2010, P7_TA(2010) 0189; maj 2010).

¹⁰ http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html.

¹¹ EESC CCMI/072 (julij 2010), „Tehnologija, industrijske inovacije in znanstveni parki“.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/working/sf2000_en.htm.

5. SKLEPI

To sporočilo poziva države članice in regije, da prispevajo k doseganju ciljev pametne rasti iz strategije Evropa 2020 s pomočjo regionalne politike in njenega vira financiranja, ESRR.

Temeljitejše spremembe načina delovanja regionalne politike se bodo lahko obravnavale šele v naslednjem večletnem finančnem okviru. Vendar lahko države članice in regije v zadnjih treh letih tekočega programskega obdobja že začnejo preusmerjati svoje prakse. V Prilogi k temu sporočilu so predlagani načini, kako nadgraditi regionalno raznovrstnost in zagotoviti učinkovito rabo omejenih virov z izrabljanjem sinergij med viri financiranja ter med raziskovalnimi in inovacijskimi sistemi v različnih regijah. Te ukrepe je treba obravnavati v okviru vodilne pobude „Unija inovacij“, s katero se morajo tudi dopolnjevati.

Priloga 1 – Ukrepi za doseganje ciljev pametne rasti iz strategije Evropa 2020 s pomočjo regionalne politike in njenega vira financiranja

Ukrep 1: Razvoj strategij pametne specializacije

Cilj tega ukrepa je osredotočiti sredstva na najbolj obetavna področja s primerjalno vrednostjo, npr. na grozde, obstoječe sektorje in medsektorske dejavnosti, ekoinovacije, trge z visoko dodano vrednostjo ali posebna raziskovalna področja. Razvoj takšnih strategij se lahko začne takoj na podlagi podpore za tehnično pomoč in medsebojnih pregledov strategij na mednarodni ravni.

Če se ta ukrep obdrži, ga morata spremljati dva dodatna ukrepa:

- okrepiti podporo ESRR za izobraževanje, raziskave in inovacije v tekočem obdobju, da se naložbe v ta področja povečajo, vključno z uporabo dopolnilnega financiranja iz FP7 in CIP. Okvirne pogoje za raziskave in inovacije ter gospodarstvo, temelječe na znanju, je treba izboljšati z uskladitvijo podpore ESRR s prednostnimi nalogami iz programov nacionalnih reform (v povezavi s smernico 4 integriranih smernic za gospodarske in zaposlitvene politike);
- polno izrabiti prožnost programov regionalne politike EU za preusmeritev financiranja v ta namen. Komisija bo podprla zahtevke za takšno preusmeritev, ki je v skladu s pristopom pametne specializacije, ter pospešila njihovo odobritev.

Ukrep 2: razširiti uporabo **instrumentov finančnega inženiringa** za podporo inovacij, vključno z ugodnimi posojili, jamstvi in tveganim kapitalom, v skladu z vrsto in velikostjo podjetja in prisotnega tveganja. Prednostna naloga politike mora biti razširitev obsega posojil in lastniškega financiranja za inovacije z obstoječimi instrumenti, vključno s skupino EIB, ter zlasti za MSP.

Ukrep 3: uporabiti možnost (po členu 37(6)(b) Uredbe ES št. 1083/2006) za financiranje **medregionalnega sodelovanja**, da se spodbudijo raziskave in inovacije v okviru ciljev konvergence in regionalne konkurenčnosti ter omogoči boljši dostop do mednarodnih mrež za raziskave in inovacije v okviru FP7 in CIP.

Ukrep 4: zagotoviti usklajenost med politiko za raziskave in inovacije, temelječo na spodbujanju ponudbe, in tisto, ki temelji na povečevanju povpraševanja, in sicer z uporabo možnosti, ki jih zagotavljajo **javna naročila, sofinancirana iz ESRR**, da se poveča inovativnost izdelkov, postopkov in storitev.

Ukrep 5: zagotoviti bolj sistematično udeležbo **neodvisnih strokovnjakov v medsebojnih pregledih na mednarodni ravni** za raziskovalne projekte ter tako povečati učinkovitost podpore.

Ukrep 6: preučiti uporabo ESRR za financiranje **izbranega števila projektov v okviru FP7 in CIP**.

Ukrep 7: izkoristiti možnosti za izboljšanje regionalne inovacijske politike z medsebojnim učenjem, ki ga omogočajo platforme in mreže FP7, CIP in INTERREG IV C.

Izvajanje zgoraj navedenih ukrepov je treba v poročilih o izvajanju predstaviti v posebnem oddelku, preučiti pa ga morajo tudi programski nadzorni odbori.

Priloga 2 – Seznam ukrepov, ki jih bo izvedla Komisija

Če se bodo države članice odločile za ukrepe, navedene v Prilogi 1, jih bo Komisija podprla, tako da bo:

- **nacionalnim in regionalnim organom pomagala oblikovati in izvajati strategije pametne specializacije z:**
  - razvojem „platforme za pametno specializacijo“ pred letom 2012, ki bo združila strokovnjake z univerz in iz raziskovalnih središč, regionalnih organov, podjetij in služb Komisije z namenom prispevati k opredelitvi potreb, prednosti in priložnosti;
  - zagotavljanjem podatkov, analize politike in informacij o raziskavah in inovacijski uspešnosti ter specializacije z vidika EU (zlasti v okviru Evropskega observatorija grozdov, pregleda stanja in spremljanja inovacijske uspešnosti regij ter sektorskega spremljanja inovacij);
  - omogočanjem platform za vzajemno učenje oblikovanja in izvajanja takšnih strategij (vključno z „Evropskim forumom za sodelovanje na področju grozdov“¹³, financiranim iz CIP, in Evropske zveze grozdov ter „Regijami znanja“, financiranimi iz FP7, in projekti raziskovalnega potenciala);
- **državam članicam in regijam pomagala pri izvajanju izobraževalnih, raziskovalnih in inovacijskih projektov** s prenosom znanja in razširjanjem dobrih praks ob pomoči pobude „Regije za gospodarske spremembe“ (vključno z „RegioStars“) ter z omogočanjem tehnične podpore za regionalne mreže za hitro spodbujanje inovacijskih projektov „Fast Track“ ter za medregionalno sodelovanje, podprto npr. v okviru INTERREG IVC, Regij znanja in dejavnosti na področju grozdov, ki so financirane iz CIP;
- **tesno sodelovala s finančnimi institucijami** za povečanje financiranja in optimizacijo rabe obstoječih finančnih instrumentov, če je to potrebno, vključno z morebitno vzpostavitev posebnega okna RSFF¹⁴ za konvergenčne regije, intenzivnejšo rabo JEREMIE¹⁵ za zagotovitev tveganega kapitala in jamstev za spodbuditev inovacij v MSP in odpiranje novih tehnoloških podjetij ter s preučitvijo načinov za razširitev področja uporabe obstoječih instrumentov finančnega inženiringa na nove raziskovalne in inovacijske dejavnosti;
- **spodbujala podjetniške priložnosti za MSP** z okrepitvijo mreže Enterprise Europe Network (EEN), njeni partnerji pa bi morali organizacijam pomagati k boljši rabi finančnih sredstev ESRR za inovacije;
- **izboljšala usklajenost in dopolnjevanje politik EU za izobraževanje, raziskave in inovacije**, da:

¹³ Ki naj bi bil vzpostavljen v okviru Evropskega observatorija grozdov leta 2011.

¹⁴ Sklad za financiranje na osnovi delitve tveganja (RSFF) je sklad za financiranje posojil, ki sta ga skupaj razvila EK in EIB za spodbuditev zasebnih naložb v raziskave, tehnološki razvoj in inovacije.

¹⁵ Člen 44 Uredbe št. 1083/2006.

- se opredelijo primeri dobrih praks za oblikovalce politike in ponudnike podpornih storitev za inovacije ter spodbudi njihova uporaba; se razširi in nadgradi „Praktični vodnik po možnostih financiranja EU“ na tem področju in vzpostavi enoten spletni portal o podpori Komisije za raziskave in inovacije, ki bo povezan s portalom za udeležence v FP7 ali vključen vanj, da se akterjem inovacij omogoči lažji dostop do finančnih sredstev EU.
-